

Στά Ίχνη τῶν Ἀγίων

Ὁ ἅγιος νεομάρτυρας Μιχαήλ Πακνανᾶς (9 Ἰουλίου)

Μές στό σκοτάδι τῆς σκλαβιάς βυθίστηκε ἡ πατρίδα μας γιά τετρακόσια καί πεντακόσια χρόνια (οἱ βορειότερες περιοχές). Κάτω ἀπό τήν τυραννία τοῦ Τούρκου δυνάστη ὑπέφεραν φοβερά οἱ Ἕλληνες ραγιάδες. Δέν ἐξουσίαζαν οὔτε τά χωράφια τους οὔτε τά ἀγαθά τους οὔτε τίς γυναῖκες τους οὔτε τά παιδιά τους οὔτε τήν ἴδια τή ζωή τους! Γιά νά γλυτώσουν ἀπό τή βάρβαρη μεταχείριση, πολλοί ἐξιλαμίστηκαν. Τά τελευταῖα χρόνια, ὀλόκληρα χωριά μέ τή θέλησή τους προσκύνησαν τόν Ἀλλάχ.

Ἦσαν ὅμως καί κείνοι πού δέν γονάτισαν ἀπό τά δεινά. Ὅσα κι ἄν τούς ἔταξαν, ὅσο κι ἄν τούς βασάνισαν, δέν ἀλλαξοπίστησαν. Εἶναι οἱ **νεομάρτυρες**. Ἀπό τούς μάρτυρες τῶν πρώτων αἰώνων πῆραν τή σκυτάλη καί τήν παρέδωσαν στήν ἐπόμενη γενιά. Κράτησαν τήν πίστη καί τήν ἀγάπη στόν Χριστό σάν ἄσβεστη ἅγια φλόγα. Ἀξίζει, παιδιά, νά τούς ἔχουμε **πρότυπα** στή ζωή μας, γιά νά μήν προδώσουμε κι ἐμεῖς ποτέ τόν Χριστό καί τήν Ἑλλάδα μας!

Ἐναν νεομάρτυρα θά γνωρίσουμε στή σημερινή μας συνάντηση. Μαρτύρησε λίγο πιο μέγας ἀπό σᾶς.

Θά μεταφερθοῦμε στήν **Ἀθήνα**. Κοντά στήν Πλατεία Συντάγματος βρίσκονται οἱ στύλοι τοῦ Ὀλυμπίου Διός· πανέμορφες κολῶνες ἀπό ἕναν ἀρχαῖο ναό ἀφιερωμένο στόν Δία. Σ' ἕναν ἀπό αὐτούς τούς στύλους βρίσκουμε χαραγμένη τήν ἐξῆς ἐπιγραφή: **«1771 Ἰουλίου 9 ἀπεκεφαλίσθη ὁ Πακνανᾶς Μιχάλης»**. Πάνω στή σκληρή πέτρα ἀποτυπώθηκε τό συγκλονιστικό μαρτύριο τοῦ ἀθηναίου νεομάρτυρα.

Σέ μιά συνοικία κοντά στήν Ἀκρόπολη μεγάλωνε ὁ μικρός Μιχάλης. Τά χρόνια ἦταν δύσκολα· ὅλα τά ἴσκιαζε ἡ φοβέρα καί τά πλάκωνε ἡ σκλαβιά... Οἱ γονεῖς του, φτωχοί ἀγρότες· κι αὐτός ἀπό μικρός δούλευε σάν κηπουρός. Εἶχε κι ἕνα γαιδουράκι. Μέ αὐτό ἄλλοτε κουβαλοῦσε στούς κήπους κοπριά κι ἄλλοτε μετέφερε ἀπό τήν Ἀθήνα διάφορα ἀναγκαῖα πού τά πουλοῦσε στά γύρω χωριά.

Μιά μέρα, καθώς ἐπέστρεφε στήν πόλη, τοῦρκοι χωροφύλακες βρίσκονται ξαφνικά μπροστά του. Τόν συλλαμβάνουν, τόν χτυποῦν καί τόν ρίχνουν στή φυλακή. Μά γιατί; Τόν κατηγοροῦν πώς δῆθεν προμηθεύει μέ μπαρούτι τούς κλέφτες πάνω στά βουνά. Δίχως νά ἔχουν ἀποδείξεις, δίχως νά τοῦ ἐπιτρέψουν νά ἀπολογηθεῖ, τόν φυλακίζουν σέ ἕναν μεγάλο πύργο -στόν περίφημο καί τρομακτικό **Γουλά**- πού ἦταν κτισμένος στά Προπύλαια τῆς Ἀκρόπολης ἀπό τόν καιρό τῆς Φραγκοκρατίας.

Ὁ νεαρός Μιχάλης βρίσκεται μόνος καί ἀπροστάτετος στή φυλακή. Σάν ἀνοίγει ἡ πόρτα της, ἀντικρίζει τά ἀγριεμένα βλέμματα τῶν φρουρῶν. Μέ ὑψωμένες τίς χατζάρες τους ἀπειλοῦν νά τόν σφάζουν. Μόνο μ' ἕνα ἀντάλλαγμα, τοῦ λένε, θά σώσει τή ζωή του: νά ἀλλαξοπιστήσῃ. Ἀλλά ἡ ἀπάντηση τοῦ νεαροῦ Μιχάλη μένει σταθερή: **«Δέν τουρκεύω!»**.

Ἀρχίζουν τά βασανιστήρια. Καθημερινά πληγώνουν τό κορμί του. Τό χτυποῦν ἀλύπητα, μέχρι πού λιποθυμᾷ. Καί τότε, τοῦ ρίχνουν νερό στό πρόσωπο γιά νά τόν συνεφέρουν καί νά συνεχίσουν τίς ἴδιες βαναυσότητες. Περιμένουν ἀπό στιγμή σέ στιγμή νά «τουρκέ-

πει». Νεαρό παιδί εἶναι, πόσο θά άντέξει; Ὅμως ὁ δεκαοκτάρχονος χριστιανός δέν αλλάζει τήν πίστη του!

Πέρασαν τριάντα μέρες. Οἱ δήμιοι τόν ὀδηγοῦν **μπροστά στον βοεβόδα** (=διοικητή τῆς πόλης). Αὐτός δοκιμάζει νά τόν ξεγελάσει μέ διάφορες ὑποσχέσεις: Ὅχι μόνο θά τοῦ χαρίσει τή ζωή, αλλά κι ὅ,τι ἄλλο θέλει θά τοῦ δώσει· ἀρκεῖ νά τουρκέψει. Νόμιζε ὅτι πολύ γρήγορα θά λυγίσει ὁ ἀπλοϊκός κηπουρός. Ἐμεινε ὅμως κατάπληκτος ἀπό τή σταθερότητά του. Ποῦ τή βρίσκει, σι' ἀλήθεια, τόση δύναμη ὁ ραγιάς; Πῶς δέν δελεάστηκε ἀπό ὅλα ὅσα τοῦ ἔταξε; Πῶς δέν φοβᾶται, πῶς δέν τρέμει γιά τή ζωή του; Ἄτσαλένια μοιάζει ἡ θέλησή του καί ἡ ἀπόφασή του σάν βράχος. «Δέν τουρκεύω!», ἐπαναλαμβάνει σταθερά, « ὅ,τι κι ἄν μοῦ κάνετε, δέν τουρκεύω!».

Τίποτε δέν κατάφερε ὁ βοεβόδας, τόν στέλνει στον πασά. Αὐτός σκέφτεται πῶς πονηρά. Κάνει μιᾶ δόλια πρόταση: «Μωρέ ἀρνήσου ἐδῶ τήν πίστη σου, γιά νά γλυτώσεις τή ζωή σου, κι ὕστερα πᾶνε ἀλλοῦ καί κράτα τήν πίστη σου!». Τοῦ ζητᾶ νά μήν ἀρνηθεῖ τήν πίστη του... παρά μόνο γιά μιᾶ στιγμή... γιά τά μάτια τοῦ κόσμου...

Ἄλλά τό παλληκάρι τοῦ Χριστοῦ δέν κάνει τέτοια παζάρια. Δέν γίνεται ἀρνητής τοῦ Χριστοῦ οὔτε γιά μιᾶ στιγμή! Ἀποστομώνει τόν πασά μέ τήν ἡρωική του ἀπάντηση: **«Πασά μου, τέτοια ἄτιμα τερτίπια δέν ταιριάζουν σ' ἕναν χριστιανό. Δέν τουρκεύω!»**.

Θηρίο ἀνήμερο ἔγινε ὁ πασάς. Πῶς τολμᾶ νά τοῦ μιλᾶ ἔτσι ἕνας γκιαούρης; Δίνει ἀμέσως ἐντολή νά τόν θανατώσουν.

Ὁ ἅγιος ἀκούει ἀτάραχος τήν καταδίκη του. Ἀτάραχος ἀκολουθεῖ καί τούς ὀπλισμένους ὑπηρέτες πού τόν ὀδηγοῦν στον τόπο τῆς ἐκτέλεσης.

Φτάνουν κοντά στους στύλους τοῦ Ὀλυμπίου Διός. Ὁ πιστός νεομάρτυρας γονατίζει. Προσεύχεται. Ζητᾶ τή χάρη καί τή βοήθεια τοῦ Θεοῦ νά μείνει σταθερός μέχρι τό τέλος! Σκύβει ἔπειτα τό κεφάλι του μέ χαρά, σάν νά περιμένει ἀπό τό σπαθί ζωή καί ὄχι θάνατο.

Γιά νά ὑποφέρει περισσότερο, ὁ δήμιος τόν χτυπᾷ στήν ἀρχή μέ τήν ἀνάποδη τοῦ σπαθιοῦ του. Τόν πληγώνει, ἀλλά ὄχι θανατηφόρα. Περιμένει λίγο, μήπως δειλιάσει ὁ μάρτυρας... Γιά μιᾶ ἀκόμη φορά τοῦ προτείνει νά ἀρνηθεῖ τήν πίστη του στόν Χριστό. Ἀλλά ἀτρόμητο τό χριστιανόπουλο πνίγει τόν πόνο του καί φωνάζει δυνατά: **«Χτύπα γιά τήν πίστη!»**.

Ὁ σκληρός δήμιος τόν κόβει πάλι λίγο μέ τό ξίφος, μήπως ἔστω τώρα ἀλλάξει γνώμη καί ἀρνηθεῖ τόν Χριστό. Ὁ καρτερόψυχος ὁμως Μιχαήλ φωνάζει γιά δεύτερη φορά ἀκόμη πιό δυνατά: **«Χτύπα γιά τήν πίστη!»**.

Τότε ὁ δήμιος τοῦ καταφέρει τό τελευταῖο ἀποφασιστικό χτύπημα. Τό αἷμα κυλᾷ ἀχνό στους στύλους τοῦ Ὀλυμπίου Διός καί ἡ ἀγνή ψυχή τοῦ μάρτυρα φτερουγίζει στά οὐράνια, στήν ἀγκαλιά τοῦ Θεοῦ.

«Χτύπα γιά τήν πίστη!», ἀντιλαλεῖ μέσ στους αἰῶνες ἡ φωνή τοῦ πιστοῦ χριστιανοῦ, πού δέν θέλησε οὔτε γιά μιᾶ στιγμή νά ἀρνηθεῖ τόν Χριστό. **«Χτύπα γιά τήν πίστη!»**, φωνάζει καί κρατᾷ ἄσβεστη στήν καρδιά του τήν ἴδια πίστη, τήν ἴδια ἀγάπη, τήν ἴδια χαρά πού εἶχαν καί οἱ πρῶτοι μάρτυρες!

Ἐμεῖς, παιδιά, θά πάρουμε ἀπό τά χέρια τους τή σκυτάλη; Ἔχουμε τό δικό τους φρόνημα, τή δική τους ἀποφασιστικότητα; Βάζουμε ὅπως ἐκεῖνοι πάνω ἀπό ὅλα τήν πίστη μας;

Ζητοῦνται μάρτυρες! Ζητοῦνται καί σήμερα μάρτυρες γιά τόν Χριστό! Ἀνυποχώρητοι σάν τόν ἅγιο Μιχαήλ τόν Πακνανᾶ. Σταθεροί στήν πίστη. Φλογεροί στήν ἀγάπη γιά τόν Χριστό! Ἀσυμβίβαστοι μέ τό κακό. Ἔτοιμοι **νά τολμοῦν γιά τήν πίστη μικρές καί μεγάλες θυσίες!**

Σέ κάθε ἐποχή, ὅποιος θέλει νά εἶναι στή ζωή του **γνήσιος χριστιανός** καλεῖται νά γίνει μάρτυρας. Καί σήμερα, τά γνήσια παιδιά τοῦ Θεοῦ ὑπομένουν μαρτύρια.

➔ Μαρτύριο είναι για σās, παιδιά, **ή εἰρωνεία** τῶν συμμαθητῶν σας καί τῶν ἄθεων ἴσως καθηγητῶν σας: «Μή μοῦ πείς ὅτι πās ἀκόμη Κυριακή πρωί στήν ἐκκλησία;... Πās καί κατηχητικό;... Σέ ποιόν αἰώνα ζεῖς, παιδάκι μου;...». «Ἀφήστε τον αὐτόν, δέν τόν ἀφήνει ἡ μαμά του νά γυρίσει ἀργά τό βράδυ... τοῦ ἀπαγορεύει νά μās κάνει παρέα... φοβᾶται μήν τόν κεράσουμε κανένα ποτό, κανένα τσιγάρο...». Naί, εἶναι μαρτύριο νά σέ εἰρωνεύονται, νά σέ ἀπομονώνουν, νά μή σέ ἀποδέχονται στήν παρέα τους, νά περνᾶς καί νά σέ σχολιάζουν...

➔ Καί τό **νά συγχωρεῖς** εἶναι μαρτύριο. Ἐπό τά πιό ὀδυνηρά μαρτύρια. Νά σέ κατηγοροῦν ἄδικα, νά σέ προσβάλλουν, νά σέ μειώνουν στά μάτια τῶν ἄλλων, κι ἐσύ στό κακό πού σοῦ κάνουν νά ἀνταποδίδεις καλοσύνη! Ἐπαναστατεῖ ὅλη ἡ ὑπαρξή σου. Σέ πνίγει τό δίκιο καί θές νά περάσεις στήν ἀντεπίθεση, ἀλλά ὁ Χριστός σοῦ ζητᾶ νά συγχωρήσεις... Κάθε φορά πού μέ τή χάρη του συγχωρεῖς, γίνεσαι μάρτυρας.

➔ Μαρτύριο ἀκόμη εἶναι -ιδιαίτερα σίς μέρες μας- **τό νά φυλάξεις τήν ἀγνότητά σου**. Ὅταν δέν λυγίζεις στους πειρασμούς, παρ' ὅλα ὅσα βλέπεις καί ἀκοῦς γύρω σου, ὅταν κρατᾶς ἀγνό τόν ἑαυτό σου ἐπειδή αὐτό θέλει ὁ Θεός, τότε οἱ ἄγγελοι καί οἱ ἅγιοι ἀπό τή χώρα τοῦ οὐρανοῦ σέ καμαρώνουν ὅπως τούς μάρτυρες!

Κι ἄλλα μαρτύρια θά μπορούσαμε νά ἀναφέρουμε ἀπό τήν καθημερινή ζωή τοῦ ἀληθινοῦ χριστιανοῦ:

➔ Τό **νά λές τήν ἀλήθεια**, ὅταν αὐτό σοῦ στοιχίζει, εἶναι μαρτύριο.

➔ Τό **νά νηστεύεις**, ὅταν οἱ ἄλλοι γύρω σου τρῶνε ὅ,τι τούς ἀρέσει, εἶναι μαρτύριο.

➔ Τό **νά ὑποχωρεῖς** γιά νά μή γίνει καυγάς, εἶναι μαρτύριο.

➔ Τό **νά ἐξυπηρετεῖς** πρόθυμα τούς ἄλλους κι αὐτό μαρτύριο εἶναι, ὅταν σοῦ ἔρχεται ὁ λογισμός: «Κοροῖδο εἶμαι; Ὅλες τίς δουλειές ἐγώ θά τίς κάνω; Κι οὔτε ἓνα "εὐχαριστῶ" δέν μοῦ λένε...».

Ναί, τό νά ὑπηρετεῖς τούς ἄλλους, ὅπως τό θέλει ὁ Χριστός, εἶναι μαρτύριο.

➔ Καί τό νά εἶσαι ἐπιμελής στά μαθήματά σου, γίνεται κάποιες φορές μαρτύριο. Ὅταν οἱ ἄλλοι κάνουν βόλτες ἢ «περιηγήσεις» στό διαδίκτυο, δέν εἶναι εὐκολο ἐσύ νά ἐπιμένεις στήν προσπάθειά σου. Ὅταν σέ τραβᾷ ὁ ὑπολογιστής σου, ἡ τηλεόραση, ἡ μουσική, τό κινητό σου..., χρειάζεται πραγματικά νά κάνεις ἀγώνα γιά νά φανεῖς συνεπής στό καθήκον σου, ὅπως θέλει ὁ Χριστός. Ὅταν, λοιπόν, ἐσύ ἀγωνίζεσαι γιά νά κάνεις τό θέλημά του, ὁ Κύριός μας τό μετᾷ σάν ἓνα μικρό μαρτύριο.

Δέν ξεφεύγει ἀπό τό βλέμμα τοῦ Κυρίου καμιά θυσία πού κάνουν τά παιδιά του γιά τή δική του τήν ἀγάπη. Καί συγκαταριθμεῖ τούς σύγχρονους μάρτυρες στήν ἱερή παράταξη τῶν μαρτύρων καί νεομαρτύρων.

Ἄς ζητήσουμε, παιδιά, ἀπόψε τήν πρεσβεία τοῦ ἁγίου Μιχαήλ Πακνανᾶ, πού σήμερα γνωρίσαμε, γιά νά στοιχηθοῦμε κι ἐμεῖς στήν ἱερή στρατιά τῶν μαρτύρων· νά κρατήσουμε μέχρι τό τέλος τῆς ζωῆς μας τήν πίστη μας καί τήν ἀγάπη μας στόν Χριστό!

(Προτεινόμενο τραγούδι ἀπό «Πνευματικές Ὁδές Β΄»: «Τοῦ Θεοῦ εἰμί ἐγώ», σ. 89, CD «Μεῖνον μεθ' ἡμῶν», ἀρ. 10· βλ. CD μέ ὕλικό).

ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

1. Εἰκόνα τοῦ ἁγίου Μιχαήλ Πακνανᾶ.
2. Ἀπολυτίκιο τοῦ ἁγίου σέ ἀρχεῖο κειμένου.
3. Τραγούδι σέ ἀρχεῖο ἤχου καί προβολή.